

Zomerframboos: windstilte voorbij?

Door de opkomst van de herfstframbozen, zijn de zomerframbozen een deel van hun terrein verloren. Vooral voor een verlate teelt wordt er meer en meer geopteerd voor productieve herfstframbozenrassen. Het was de laatste jaren dan ook eerder windstil wat betreft nieuwe rassen/selecties van zomerframboos. Sinds 2015 is er terug beweging op de veredelingsmarkt met vooral nieuwe selecties uit Schotland, Frankrijk, Italië en Polen.

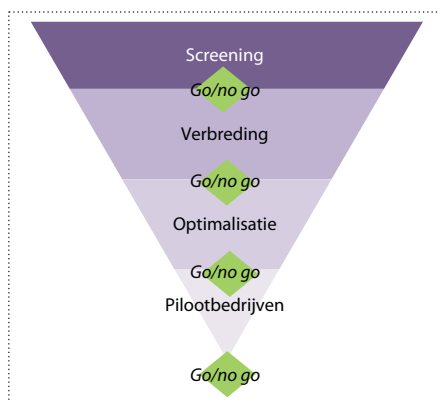
Kenneth Herckens en Miet Boonen
pcfruit vzw

Rassenonderzoek

Het rassenonderzoek op pcfruit verloopt in verschillende fases (figuur 1). In een eerste fase, de screeningsfase, worden alle nieuwe rassen en selecties die ons bereiken beoordeeld voornamelijk op visuele kenmerken, in combinatie met een blinde rassenbeoordeling en productie- en vruchtsorteringresultaten. In een 2e fase, de verbredingsfase, worden er kwaliteitsmetingen (gewicht, kleur, stevigheid ...) aan de beoordeling toegevoegd en worden de rassen in meerdere teeltsystemen opgevolgd. Veelbelovende rassen gaan door naar fase 3, de optimalisatiefase, waar er proefondervindelijk gewerkt wordt aan rasspecifieke problemen o.a. bemesting, plantdatum ... In fase 4 worden de rassen uiteindelijk op semi-commerciële schaal opgevolgd bij pilootbedrijven. De beslissing of een nieuw ras of een nieuwe selectie overgaat naar een volgende fase gebeurt in samenspraak met de productorganisaties. Rassen/selecties uit fase 4 zijn klaar voor de Vlaamse markt.

Zomerframboos

In 2017 werd er weer een ruime rassenproef zomerframboos aangelegd op pcfruit. Er werd dit jaar zowel gekeken

Figuur 1. - Testschema nieuwe rassen in een vierfasesysteem. De beslissing of een ras/selectie doorgaat naar een volgende fase (go/no go) gebeurt in overleg tussen het onderzoek en de financierende productorganisaties.

naar een eerste productie op nieuwe planten die in 2016 werden opgekweekt onder de regenkap, als naar een tweede productie die verwezenlijkt werd met behulp van de volgscheuten uit de rasproef van 2016. Tabel 1 geeft een overzicht van de rassen/selecties in proef met Tulameen als referentieras.

Tijdens de themamiddag op 12 juni 2017 werden deze rassen beoordeeld door een 20-tal geïnteresseerden. Dit gebeurde enerzijds via een visuele beoordeling van zowel de gewasstand als de vruchten (vers en na bewaring) en anderzijds door het blindproeven van de verschillende rassen.

Het oordeel

Zomerframboos 1e productiejaar

De 2 rassen met de hoogste scores zijn so.LU.08.15 en T110L6. Bij beide rassen

Tabel 1. - Overzicht van de verschillende rassen/selecties in de rassenproeven zomerframboos.

Zomerframboos 1e productiejaar	Zomerframboos 2e productiejaar
Tulameen	Tulameen
o658E1	08.15.1
o550E4	06.14.1
Glen Ample	Sokolica
WSU 1605	Przehyba
WSU 1607	08.14.05
SO.LU.08.1.5	06.02.1
Eden	06.15.1
Squamish	08.03.2
T110L6	08.03.6
	08.03.10
	08.03.11

wordt in de eerste plaats de gewasstand zeer positief beoordeeld. so.LU.08.1.5 wordt verder vooral gesmaakt vanwege het uitzicht van de vruchten. De vruchten zijn zeer groot en mooi van kleur zowel voor, als na bewaring. Daarnaast is de stevigheid van de vruchten een pluspunt. Het mooie uitzicht, de stevigheid en de goede vruchtmaat kwamen ook tot uiting bij de interne beoordeling en bij de kwaliteitsmetingen. Ook T110L6 behaalt een goede score voor zijn uitzicht en mooie (lichte) kleur. De vruchten zijn minder groot dan deze van so.LU.08.1.5, maar vormen een goede middelmaat. Het ras wordt bovendien ook geapprecieerd vanwege zijn uniformiteit in kleur. Beide rassen worden ook gewaardeerd vanwege hun smaak. so.LU.08.1.5 vooral vanwege zijn aroma en T110L6 vanwege de zoete toets. Op het vlak van productie en vruchtclassering scoort vooral so.LU.08.1.5 goed (2,38 kg/pl en 91% klasse 1) in vergelijking

Foto T110L6

Foto SO.LU.08.1.5

Foto 08.03.2

Foto 08.03.11

Foto 08.14.05

met Tulameen (1,87 kg/pl en 86% klasse 1). Voor T110L6 is de productie vergelijkbaar met Tulameen, maar het percentage klasse 1 vruchten ligt met 77% wel een stuk lager. (Foto T110L6 en so.LU.08.1.5)

De 2 rassen met de hoogste scores zijn SO.LU. 08.1.5 en T110L6.

Zomerframboos 2e productiejaar

Deze rassenproef bestaat voornamelijk uit Franse rassen, aangevuld met 2 Poolse rassen. De Franse selecties 08.03.2 en 08.03.11 werden het best beoordeeld, in de eerste plaats voor hun gewasstand.

08.03.2 scoort verder over bijna de hele lijn goed. De voornaamste minpunten zijn de zuurdere smaak van de frambozen en de iets donkerdere kleur na bewaring. Het grootste pluspunt is de stevigheid van de vruchten. Op het vlak van productie en sortering moet dit ras met 1,05 kg/pl en 76% klasse 1 vruchten net onderdoen voor Tulameen (1,31 kg/pl en 80 % klasse 1). (Foto 08.03.2)

Het ras 08.03.11 behaalt zijn hoge score vooral dankzij zijn uitzicht, aroma en uniformiteit. De kleur van de vruchten is immers vrij uniform en krijgt zowel voor als na bewaring een hoge score. Het grootste minpunt van deze selectie is de lagere stevigheid van de vruchten. De productie van 08.03.11 is met 1,28 kg/pl

vergelijkbaar met deze van Tulameen, maar de vruchtclassering is ondermaats. Met slechts 65 % klasse 1 vruchten heeft dit ras de slechtste classering van alle zomerframbozen in het tweede productiejaar. (Foto 08.03.11)

Ook al is er de laatste jaren terug meer beweging op het vlak van veredeling bij zomerframbozen, voorlopig blijft Tulameen het referentieras.

Als we de kwaliteitsmetingen en de productie- en klasseringsgegevens

Tabel 2. - Zomerframboos 1e productiejaar

	08.15.1	06.14.1	Sokolica	Przehyba	08.14.05	06.02.1	06.15.11	08.03.2	08.03.6	08.03.10	08.03.11
gewasstand	3,60	3,33	1,17	3,20	3,50	1,83	4,17	3,50	4,17	3,67	3,40
Uitzicht	3,40	3,50	2,33	2,83	2,67	3,50	3,00	3,60	2,50	3,00	3,57
Aroma	2,83	3,00	2,83	2,83	3,00	2,67	3,17	3,60	3,00	3,00	3,33
Zoet	2,17	2,67	2,33	3,17	2,67	2,33	2,83	2,80	2,50	3,00	3,00
Stevigheid	3,00	3,50	2,83	2,83	3,33	2,67	3,17	4,00	3,00	2,33	2,50
Sappigheid	2,50	2,83	3,00	3,50	3,00	3,33	2,67	3,20	3,00	3,67	3,00
Kleur vers	2,83	3,17	2,67	2,67	2,83	3,33	2,67	3,80	3,17	3,33	3,33
Kleur NB	1,83	2,83	2,33	2,33	2,67	3,17	2,83	2,60	3,00	2,83	3,00
Uniformiteit	3,33	3,33	3,50	3,33	3,17	3,33	3,00	3,20	2,83	3,00	4,00
Opvolgen/kopen	2,17	2,83	2,00	3,00	2,83	2,83	2,67	3,40	2,50	2,83	3,50
	2,77	3,10	2,50	2,97	2,97	2,90	3,02	3,37	2,97	3,07	3,26

Tabel 3. - Zomerframboos 2e productiejaar

	0658E1	0550E4	Glen Ample	WSU1605	WSU1607	SO.LU08.1.5	Eden	Squamish	TrioL6
gewasstand	2,00	3,57	3,88	3,67	4,00	4,13	3,63	2,67	3,83
Uitzicht	3,33	2,57	3,43	3,00	3,17	3,43	2,14	3,43	4,00
Aroma	3,83	3,14	2,86	2,86	2,83	3,43	2,14	3,14	3,29
Zoet	2,71	2,86	2,43	2,86	2,00	3,14	2,00	3,57	3,43
Stevigheid	3,00	3,43	3,29	3,00	3,67	3,57	3,00	2,71	3,14
Sappigheid	3,14	3,14	3,29	3,14	2,83	3,14	2,14	3,29	3,14
Kleur vers	3,57	3,14	3,71	3,29	2,67	3,43	2,57	3,43	3,86
Kleur NB	3,43	2,71	3,00	2,43	2,67	3,57	2,71	2,29	2,86
Uniformiteit	3,57	3,14	3,57	3,29	3,17	3,29	3,43	3,00	3,86
Opvolgen/kopen	3,33	2,83	3,00	2,00	3,00	3,00	1,50	2,83	3,17
	3,19	3,05	3,24	2,95	3,00	3,41	2,53	3,04	3,46

Tabel 2 en 3: Resultaten van de blinde beoordeling van de rassen zomerframboos tijdens de themamiddag op 12 juni 2017. Voor gewasstand, presentatie, vruchtkenmerken en smaak kon er telkens een score op 5 toegekend worden. Legende kleurcodes: kleurschakering van donkergroen – beste scores (>4) naar rood – slechtste scores (<2). Met lichtgroen scores die beduidend beter waren dan de middenmoot en geel/oranje – scores onder het gemiddelde. De laatste rij geeft de gemiddelde score over alle parameters per variëteit weer.

erbij nemen, dan scoren Tulameen en o8.14.05 het best. Tulameen behoort bij de beste rassen op het vlak van stevigheid en vruchtgrootte met een stevigheid van ± 43 g/mm vers en ± 35 g/mm na bewaring en een vruchtgrootte van ± 29 mm. o8.14.05 doet echter nog een stuk beter met een stevigheid van ongeveer 55 g/mm vers en 44 g/mm na bewaring. De productie en de sortering van deze selectie zijn bovendien vergelijkbaar met die van Tulameen. De productie bedraagt immers 1,43 kg/pl en de sortering 80% klasse 1 vruchten. De grootste vruchten (35 mm) en de hoogste productie (1,68 kg/pl) vinden we terug bij Przehyba. Tijdens de blinde beoordeling werd dit ras als middelmatig beoordeeld. De minpunten van deze variëteit zijn de donkere kleur na bewaring en de lagere stevigheid van de vrij bombastische vruchten. (Foto o8.14.05)

Nadert het einde van Tulameen door het opflakkeren van de wind?

Ook al is er de laatste jaren terug meer beweging op het vlak van veredeling bij zomerframbozen, voorlopig blijft Tulameen het referentieras. De toekomst zal uitwijzen of de beloftevolle nieuwkomers zoals so.LU.08.1.5 en o8.14.05 kunnen bevestigen. ■

Thema-avond Frambozen in alle kleuren en maten

- Kwamen er nieuwe zomerframbozen aan het licht?
- Wat bracht 2017?
- Welke herfstframbozen zijn er op komst?
- Kom, kijk en beoordeel zelf
- Wat met vijand nummer 1: *Drosophila suzukii*?

Wanneer: donderdag 28 september 2017 om 17 uur
Waar: pcfruit vzw, Fruittuinweg 1, 3800 Sint-Truiden
Prijs: Leden: gratis
 Niet-leden: 20 euro

